

2010. június 1-jén, életének 78. évében váratlanul elhunyt
Jelenics József, a Múltunk Öröksége Alapítvány
kuratóriumának első elnöke, számos társadalmi
szervezet és egyesület tagja.

Végső búcsúztatása június 26-án volt az Óbudai Temetőben.

Alábbi összeállításunkkal rá emlékezünk.

„Látjátok feleim, egyszerre meghalt
és itt hagyott minket magunkra.

Megcsalt.

Ismertük őt. Nem volt nagy és kiváló,
csak szív, a mi szívünkhöz közel álló.
De nincs már...”

Tisztelt Gyászoló Család, Rokonok,
Barátok, Ismerősök, Egykori
Tanítványok!

Nekem jutott ez a szomorú, de meg-
tisztelő kötelezettség, hogy Önök és a
Múltunk Öröksége Alapítvány nevében
végső búcsút vegyek szeretett bará-
tomtól Jelenics József arany diplomás
tanártól, számos szervezet és egyesület
haláláig aktív, lelkes tagjától...

Összeszorult a torkunk, a szívünk és
könnybelábadt a szemünk, amikor
meghallottuk a szomorú hírt. Úgy
gondolom, hogy velem együtt mindenki
visszaidézte magában azt a napot, és azt
az eseményt, amikor megismerte Őt.
Az első találkozást, a közösen végzett
munkát, az együtt átélt örömeiket és
csalódásokat, a sikereket és kudarokat,
végül az utolsó együttlétet, amiről még
nem tudhattuk, hogy az lesz...

Ezekben a percekben sokan gondolnak
Rá azok, akik nem tudtak eljönni bú-
csúztatására, azok is, akik személyesen,
telefonon, vagy levélben fejezték ki
részvétüket feleségének, családjának,
testvérének, vagy az Alapítványnak.

A halál mindig váratlanul jön, kiszá-
míthatatlanul, és mindenkit megdöb-
bent, fájdalmat okoz. Bennünket,
engem is villámcsapásként ért a hír,
először nem is hittük el, hogy igaz
lenne, sokáig nem is fogtuk fel, hogy
mi történt, hogy Jóska barátunk nincs
többé...

Hiszen Ő – mint mindig – halála napján
is tele volt tervekkel, elvégzendő
feladatokkal, köztük az Alapítvány
hivatalos ügyeinek átadásával, és ki
tudja még, mi mindennel... Gondoljunk
csak vissza, mennyire szívén viselte az
egyesületek, szervezetek, de sokunk
egyéni problémáját is, mindig és
mindenkin segíteni akart, csupa szív-
lélek, igaz jó ember, jó barát volt...

In memoriam **Jelenics József**

(1932-2010)

Jóska igazi lokálpatrióta volt. Egyfor-
mán szerette Angyalföldet és Óbudát,
de a Zempléni hegységet és a Balaton-
környéket is. Jól ismerte azok
történetét, kutatta múltjukat, figyelte
jelenüket és bizakodott jövőjükön.
Részt vett az angyalföldi József Attila
Művelődési Központ rendezvényein, a
Helytörténeti Gyűjtemény és a Klub
aktív támogatójaként, de hasonlóan az
Óbudai Múzeum és Helytörténeti
Gyűjtemény, a Meggyfa utcai Közös-
ségi Ház, a RÁSE és számos egyesület
rendezvényén, a Magyar Pedagógiai
Társaság, annak Mozgalompedagógiai
Szakosztálya, az Úttörők Baráti Köre, a
Május Elseje Társaság és sorolhatnám a
többi, amelyeknek hűséges tagja volt.

Sokan nem is tudják, hogy a Magyar
első c. országos tévé-sorozatban
látható volt, majd a tavaly megjelent
könyvben olvasható lett neve és
tevékenysége, mint aki az első
angyalföldi úttörőcsapat szervezője és
vezetője volt 1945-ben. Az
úttörőmozgalomhoz élete végéig hű
maradt. Három évig a XIII. kerület
úttörőtitkára volt, majd a Lehel Úti
Általános Iskola igazgatója lett. A
Budapesti Úttörőelnökség és az
Országos Táborozási Szakbizottság
tagjaként 1956 és 96 között közel száz
tábort vezetett. 20 évig a vadregényes
Zempléni Úttörő Vándortábor fő
szervezője volt a romantikus *rostallói*
erdészházban nyaranta.

Életének részévé vált Rostalló. Oda minden évben ellátogatott régi úttörő ifivezetőivel, azok „kaptányaként”. 2001-ben Alapítványunk konferenciáját is oda szervezte, ahol a 21. század és a III. évezred gyermek- és serdülő-kori szervezeteiről tartottunk értékes tanácskozást. De emlékezetes marad sokunknak a 70. születésnapja is, ugyancsak Rostallón, ahol meghatottan fogadta a sokféle jókívánságot és a kedves ajándékokat. Most is előttem van, hogy utolsóként hagytuk el az elhamvadt tábornoktábor, majd körbejártuk a kis erdei tisztást a hatalmas völgyben, fölidézve sok szép emléket...

Tódulnak az emlékek bennem, mindnyájunkban:

- Turista öltözékben, nagy kalapban, hátizsákkal, fokossal a kezében, hűsleges Kármén kutyájával rendületlenül róttá hegyeket, völgyeket, kereste az akadályverseny útvonalát, gyűjtötte, fényképezte a nevezetességeket
- Miért is voltam vele „egy hullámhosszon”? Minden bizonnyal:
 - = közös gyűjtőszennvedélyünk (könyv, bélyeg, képeslap, jelvény) miatt;
 - = a történelem és a gyermekszervezetek története, a baloldali mozgalom elvei miatt;
 - = Alapítványunk jószándékú célkitűzései miatt
- Engem féltett mindig! Kért, hogy vigyázzak magamra, nehogy felbukjam az utcán a sok rohanás közben, és majd nem tudnak segíteni rajtam, késő lesz... És Ő ment el előbb...
- Utolsó találkozásunkkor – két nappal halála előtt – mázsányi csomagokkal igyekezett kuratóriumunk ülésére. Segítettem neki utolsó munkájának, Alapítványunk Tájékoztatója 22 számának bekötött példányai szállításában, ami azóta is postázásra vár...

Emlékszem arra is, hogy örömmel vállalta Alapítványunk vezetésére történő felkérésünket, amit Záhonyi Ede barátunkkal együtt tettünk. Ezt a fáradságos feladatot 15 éven át hűségesen teljesítette. A kuratórium üléseire mindig gondosan felkészült, új és újabb ötletekkel, javaslatokkal érkezett, érdekes történeteket mondott. Nagyon jól ismerte hazánk történelmét,

földrajzát, nevezetes évfordulóit, ünnepeit, eseményeit, igen sokat tanultunk Tőle.

Megtervezte az évfordulókról való megemlékezéseket:

- Végig vezette az Alapítvány érdeklődő segítőt a zempléni tájakon Kossuth születésének bicentenáriuma;
- II. Rákóczi Ferenc születési helyétől, szabadságharcának főbb állomásain át sírjáig, a kassai dómig;
- Az 1848/49. évi szabadságharc dicsőséges tavaszi hadjáratának emlékhelyeit a 160. évfordulón;
- József Attila, majd Radnóti Miklós születésének centenáriuma...

Ki fogja helyette megvalósítani régi tervét, a nagyon óhajtott kárpátaljai kirándulást?

75. születésnapján a börzsönyi Kismaroson köszöntöttük Őt 2007-ben.

Akkor gratuláltunk a Köztársasági bronzéremérem kitüntetéshez, amit Alapítványunk javaslatára kapott a gyermekszervezetekben tett érdemeiért. Ott adtuk át először Alapítványunk kitüntetését is, a Marton Jenő Emlékérmét két régi úttörővezető társunknak. Ő következett volna az emlékéremre az idén június 14-én, 77. születésnapján. Én a laudáció méltató írására készültem, de június 1-jén bekövetkezett váratlan halála már a nekrológ fájdalmas kötelezettségét róta rám... Nem gondoltuk, hogy ő már csak posztumusz díjban részesülhet...

„Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek...” Jóska emléke sem múlik el... Alapítványunk Jelenics József barátunk emlékét kegyelettel megőrzi és ápolja, megörökítéséről gondoskodni fog!...

Józsikám! Nyugodj békében, nem felejtünk...

Dr. Szabó Imre

Kedves Jelenics Tanár Úr!

Vagy Pötyi pajtás, vagy Jóska barátunk.

Már a megszólítás is nehéz, hiszen több mint 50 éves közös múltunk alatt a kapcsolatunk is sokat változott.

Több mint 50 évvel ezelőtt általános iskolásként megilletődötten ültünk a Tüzér utcai Úttörőházban a tiszteletet parancsoló korú, 25 éves *Tanár bácsi* előtt. Nem is sejtettük, hogy ez az összetalálkozás milyen alapvetően fogja befolyásolni, meghatározni további életünket. Ott és akkor alakult ki annak a társaságnak a magva, amely – a későbbi csatlakozókkal együtt – a mai napig összetartó Társaságunk, ahogy mi nevezzük, az Angyalföldi Örökifik Társasága kialakulásához vezetett. Mély, mai napig tartó barátságok, szerelmek, házasságok szövődtek e társaságban. Az összetartó erő az a természetszerű, a hasonló gondolkodásmód volt, amit Tőled tanultunk el. Köszönjük.

A későbbi évek során a pár év különbség szerepe egyre csökkent és az utóbbi években már úgy tekintettünk rád, mint a Társaság egyik, *majdnem egykorú, épphogy egy kicsit idősebb* tagjára, amikor barátként vettél részt kirándulásainkon és összejöveteleinken.

A változás mellett azonban meg kell említenem az állandóságot is. Az állandóságot elsősorban a tudásod és tekin-télyed adta. És tanárságod. Az évek

során nagyon sokat tanultunk tőled, hisz mindig igazi tanár voltál. Eleinte igen egyszerű, kézzelfogható ismereteket, tűzgyújtást, nyomolvasást, térkép-ismeretet. Később már elvontabb dolgokat, emberséget, hazaszeretet, gerinceséget. És – bár az előbbieik fontosságát sem becsülöm le – ez utóbbiak voltak erősebb hatással egyéniségünk kialakulására.

Nagyon furcsa ennyi évtized után búcsút venni. Utolsó találkozásunk is elég szomorú volt. Egy másik temetőben találkoztunk. Ott senki nem volt vidám, de emlékeinkben nem az akkori szomorú arcod fog megmaradni, hanem a hol kicsattanóan vidám, hol szenvedélyes egyéniségedre fogunk emlékezni.

Az a fajta ember voltál, aki nem múlik el nyomtalanul a Földről, Az úttörőmozgalomban, az angyalföldi helytörténetben és számos más területen végzett munkád éppúgy örök emléket állít neked, mint ahogy szívünkben sem múlhat el emléked.

És tudom, hogy nem adod fel. Te soha nem adod fel. Biztos vagyok benne, hogy ott, az örök vadászmezőkön begyűjtöd csapatunk már ott levő tagjait és már készíted elő a következő közös kirándulásunkat.

Várjál, mi is érkezni fogunk.

Dr. Gács Iván

Kedves Jóska, Öreg Barátom!

Nem terveztem, hogy szólok, megtették azt nálam sokkal avatottabbak, illetékesebbek. A sors azonban úgy hozta, hogy nekem jutott a szomorú feladat: hátrahagyott irataid rendezése. S miközben egyre nyilvánvalóbbá vált szerteágazó tevékenységed sokoldalúsága, meglepő felfedezést tettem: versekre bukkantam. Alig hiszem, hogy így lett volna, mégis olybá tűnt, mintha magad készítetted volna elő ezt a verset, hogy ez az utolsó alkalommal hangozzék el. Nos, legyen úgy.

Garai Gábor

Milarépa halála

Hogy Milarépa már mindent tudott,
s házát utolszor is felépítette,
és úgy cserélt, kedvére, alakot,
miként tavasszal téli szőrt a medve;

s szavára dombot növesztett a táj,
s fölfelé hullt a kő, ha ő akarta –
egy este eljött érte a halál
és leült mellé pipálni a padra.

– Eljöttem érted – mondta. – Készülődj! –
Majd jó soká hallgattak mind a ketten.
Messzire néztek, és szemük előtt
eltűnt a föld a hízó szürkülletben.

– Várj, holnapig még hadd gondolkodom –
– szólt Milarépa –, s tudom, hogy
megértesz!

A halál elment. S másnap jókoron
indult a láma öreg mesteréhez.

– Ó, Mester – szólt – a halál hívogat,
de érzem, volna rajta is hatalmam;
ma este még újból meglátogat,
ó, engedd, hogy házamtól elzavarjam! –

A Mester válaszolt: – Megteheted,
ha sajnálsz itthagyni por-hazádat;
ha rákiáltasz, szót fogad neked,
de véd eszedbe: ez *tilos* varázslat! –

– Ha megteszed, többé nem hajt a fű
szavadra rózsát, és a kő sem enged
intéseidnek, és az együgyű
bodzák többé datolyát nem teremnek;

– enned kell akkor, ha megéhezel,
s vágyadon nem lesz elmédnek hatalma...
Én ennyit mondok, – te meg úgy teszel,
ahogy a szíved óhaja sugallja. –

Így szólt a Mester, aztán lefeküdt.
És Milarépa illőn megköszönte.
S hazamentében játszott: színezüst
virágport hintett a meddő rögökre;

szólt a folyónak, folyjon vissza – és
megtette; minden engedett szavának,
a fán halak csipogta, s a nehéz
elefántok az égen szálldogáltak.

S ő hazaérve, elgondolkodott,
elévődött a felborult világgal.
Utána mindent helyére rakott
s még aznap este elment a halállal

A neves költő verse mellett egy ismeretlen négysorosot találtam. Én legalább is nem ismerem, s bár a papírdarabon, ahol ez állt, utána zárójelben a „Joci” név szerepel, nem gondolom – bár nem is zárom ki –, hogy te írtad volna.

Tábortűz gyújtáshoz

Ha majdan nem leszek már,
A tűz égjen helyettem tovább,
Mert minden parányi szikrában ott vagyok,
Emlékezzetek majd rám, régi cimborák!

Ígérjük, úgy lesz, Jóska!

Elment Jelenics Jóska

1996 januárjában, egy hóviharos napon, Záhonyi Ede lakásán megalakult 3 fővel a Múltunk Öröksége Alapítvány Kuratóriuma. Itt találkoztam először Jelenics Jóskával.

Az eltelt 15 év alatt személyében egy nagy tárgyi tudással rendelkező, az úttörőmozgalom szinte minden területét jól ismerő, lelkes vezetőt ismertem meg, akivel öröm volt együtt dolgozni. Hallottam őt szoboravatáson, emléktábla avatáson beszédet mondani, gyermekeknek bemutatni szűkebb hazája – a XIII. kerület – nevezetességeit. Hallgatóságára mindig nagy hatást gyakorolt. Minden szépért, jóért tudott lelkesedni. Szeretett vitakozni és harcolni az igazságért. Nagy állatbarát és természetszerető ember volt. Emlékszem, volt egy kutyája – Kármén –, a hűséges barát, elvitte magával a többnapos túrákra, kirándulásokra is, szinte családtagnak számított. Amikor a kutyus elpusztult, Jóska megsiratta, és hetekig nem tudta feldolgozni az elvesztését. Természetbarátként bejárta szinte az egész országot, nemcsak szerette, de ismerte is hazáját, és ezt az érzést sikerült átadni tanítványainak is. Volt tanítványai közül sokkal tartotta a kapcsolatot, akik barátként tisztelték, szerették.

Különös gonddal fordult az idős emberek sorsa felé, úgy érezte, hogy mindenkin segítenie kell. Ha egy volt munkatárs, barát kórházba került, ő azonnal ment, és meglátogatta. Kiváltotta a drága gyógyszeret, melyet hol az alapítvány pénzéből, hol saját zsebből fedezett. Meggyőzte a kuratórium tagjait, hogy aki évtizedekig sokat tett a gyermekekért, az megérdemel egy kis anyagi támogatást, főleg ha rászorul. Igaza volt.

Rendhagyó, megható volt a temetése is. A szertartás alatt elhangzott mozgalmi dalokat egyszer csak elkezdtek énekelni a gyászoló barátok, ismerősök. Így búcsúztunk tőle, hiányozni fog.

Magócsi Károlyné

Révész György

Jelenics József

Angyalföldi „srác” volt, aki az úgynevezett „hét ház” egyikéből jött; tele energiával, sodró lendülettel, amely képes volt magával ragadni az 1957-es tanévben induló, pályájukat kezdő fiatal tanárokat.

Hosszú éveken át – bármilyen tisztsége volt – szervezte a vezetők továbbképzését, találkozóit, hogy jó ötleteket, a gyermekek számára vonzó formákat vegyenek át egymástól.

Így váltották fel rövid időn belül – Angyalföldön – az őrsi gyűléseket, az úttörő foglalkozásokat, amelyek sportot, túrákat, táncitanulást, versenyeket stb. jelentettek.

Ha az indított nyári programok szervezésére gondolok, a költő szavai jutnak eszembe: „Emléket hagyok itt, mely ércnél maradandóbb...”

Szándékosan nem a táborokat említem, hanem a tanév végéhez szervesen kapcsolódó “Szünidei vígnapokat” amelyek, a többnyire az utcán csellengő gyerekeknek – a hét egy bizonyos napján – egész napos, érdekes programot jelentettek.

Fáradhatatlan volt, igazi katalizátor! Mint úttörőtitkár, ha kellett, nyári munkát szerzett az iskoláknak, így teremtve meg a táborozáshoz szükséges pénzt. Egyszerűen nem ismert lehetetlent, mindig talált megoldást. Tudom, hogy a munkás gyerekek többsége vele járt először a budai hegyekben, a Börzsönyben, a Mátrában, Zemplénben.

Meggyőződése, hogy még ennyi idő távlatából is, sok felnőtt és gyermek lelkében visszhangzik a tábortüzek

melletti közös ének hangja – ezzel is őrizve emlékedet, régi barátunk.

Dr. Nagy Józsefné

Jelenics Jóskáról...

Pályakezdő csapatvezető-tanárként találkoztam először Jelenics Jóskával, illetve előbb azzal a módszertani könyvével, amelynek címe szinte az Ő életprogramja is volt, és amely minket, kezdőket is arra buzdított, hogy: *Győzz le minden akadályt!*

Ez számomra olyan alapmű lett, mint papnak a Biblia...

Azután, amikor személyesen is találkoztunk, elégedetten állapítottam meg, hogy igen, éppen ilyennek képzeltem el a szerzőt: ilyen kis vasgyúrónak, aki mindig szenvedélyes, erős hangján adja elő mondanivalóját.

Ezt a kiváló, harcos szónokot ismerhettük meg benne Csillebércen, amikor Alapítványunk nevében felavatta a tábor alapításának 50. évét jelző emlékkövet bátran hirdelve a szocialista évtizedek értéktérítő munkáját!

Jó pár évvel később a Zemplénben találkoztunk, amely kedvenc helye volt a felderítők táborának egyik tábóján a *regéci várban*. A nyári hőségben izzadva csörtettünk fel a meredek utakon, amelyet Jóska itteni barátaival igyekezett járhatóvá tenni. Fent a romos falak árnyékában mesélte el a várhoz fűződő érdekes történeteket olyan átéléssel, hogy a kánikulai meleget is elfelejtettük.

Másik zempléni együttletünk az általa szervezett „rostallói konferencia” volt, az az országos mozgámpedagógiai tapasztalatcsere, amelyet az itteni vadászházban tartottunk. A vadregényes erdei környezetben egy sor javaslatot fogalmaztunk meg a gyermekmozgalmak érdekében, és már öszülő fejjel idéztünk egykori nomád táboraink emlékét...

Utolsó nagy kirándulásunk *Kárpátaljár*a vezetett, mert szerettük volna ide elhozni az Alapítványunk érdemes tagjait és támogatóit. Ezen a bejáró túrán (Ungvár, Munkács történelmi emlékhelyei mellett felmentünk a Vereckei-emlékműhöz is. Az út során Jóska egy halom könyvet vásárolt, hogy ezzel is segítse a felkészülést. Erre az útra betegségek miatt sajnos nem került már sor.

Megértettem, hogy mit jelenthetett ennek az örökmozgó embernek az egyre súlyosbodó betegség, amely korlátozta sokféle tevékenységében. Nem szerette az adminisztráció labirintusát, az ezzel járó kööttségeket. Gyakran nehezményezte, ha telefonhívására csak az üzenetrögzítőnkkel tudott „beszélni”, ezek a „ketyerével” folytatott szövegei mindig jókedvre derítettek...

Egy-egy értekezleten gyakran felcsattant, de aztán le is csillapodott és jellemző, hamiskás mosolyával folytatta a beszélgetést.

Ennek a dinamikus, őszinte jóbarátnak a képe marad meg emlékezetünkben, amíg élünk.

Dr. Tóth József

A Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója

2010/2. (24.)

Szerkesztő: *dr. Szabó Imre*

Felelős kiadó: *A Múltunk Öröksége
Alapítvány*

Nyomdai előkészítő: *Révész György*

Nyomás: *PharmaPress Nyomda*

Felelős vezető: *Dávid Ferenc igazgató*